

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษา สำรวจ วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อจัดทำคู่มือท่องเที่ยวตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม” การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษา สำรวจ วัฒนธรรม ที่สำคัญ ของชุมชนตลาดบางหลวง ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษา สำรวจประเพณีที่สำคัญของชุมชนตลาดบางหลวง ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อจัดทำคู่มือท่องเที่ยว ด้านวัฒนธรรม ประเพณี ของชุมชนตลาดบางหลวง ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ในการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ใช้แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นเพื่อเป็นกรอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ตัวผู้ศึกษา แบบบันทึกการสังเกต แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม กล้องถ่ายรูป เทปบันทึกเสียง โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ ผู้สูงอายุในชุมชน ผู้นำชุมชน ข้าราชการที่อยู่ในชุมชน เพื่อต้องการทราบข้อมูลในด้านวัฒนธรรมและประเพณีในชุมชนตลาดบางหลวง เพื่อนำไปจัดทำคู่มือท่องเที่ยวตลาดบางหลวง นักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่ง เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยว และประชาชนตลาดบางหลวง เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นและความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือท่องเที่ยวตลาดบางหลวง ซึ่งผู้ศึกษาได้จัดทำขึ้น สำหรับข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาทั้งหมดได้รับการตรวจสอบความถูกต้องและแยกแยะหมวดหมู่ แล้วจึงทำการวิเคราะห์เพื่อนำเสนอโดยการบรรยายและอธิบายผลการศึกษา สรุปดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1. ศักยภาพของชุมชนตลาดบางหลวงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ผลการศึกษารูปเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1.1.1 ด้านบริบทชุมชน

ตลาดบางหลวงเป็นชุมชนเก่าแก่ เริ่มก่อตั้งเมื่อ ร.ศ. 122 หรือ พ.ศ. 2446 นับถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2552 มีอายุกว่า 100 ปี ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีนด้านฝั่งตะวันตก ตลาดบางหลวง เป็นตลาดเก่าแก่ของชุมชนชาวไทยและชาวไทยเชื้อสายจีน โดยเริ่มจากชาวจีนที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน

ที่บางหลวง โดยบ้านเรือนที่อยู่อาศัยจะเป็นบ้านไม้สองชั้น ตัวตลาดเป็นสถาปัตยกรรมสมัยรัชกาลที่ 5 ลักษณะเป็นห้องแถวไม้สองชั้นหันหน้าเข้าหากัน มีด้วยกันทั้งหมด 130 ห้อง ปัจจุบันยังคงสภาพบรรยากาศตลาดเก่าไว้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งสวยงามและเก่าแก่ รวมทั้งรูปแบบวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของผู้คนชนบท ตลอดจนวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น ที่ได้ผสมกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรมไทย-จีน ที่สืบทอดต่อกันมา เดิมตลาดบางหลวงเป็นแหล่งค้าขายทางน้ำที่สำคัญแห่งหนึ่งของอำเภอ บางเลน เพราะมีท่าเรือสะดวกในการขนถ่ายสินค้า เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไป เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาแทน มีการสร้างถนน รถยนต์ก็มาแทนที่เรือ ทำให้การค้าขายทางน้ำเริ่มซบเซาลง แต่การค้าขายของชาวตลาดบางหลวงก็ยังคงอยู่ และยังคงรักษาเอกลักษณ์ด้านต่าง ๆ ไว้อย่างสมบูรณ์ และยังคงอนุรักษ์ไว้ เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของบางหลวงต่อไป

ตลาดบางหลวง คือ ความงดงามทางสถาปัตยกรรม และบรรยากาศธรรมชาติ ความเป็นตลาดเก่าที่หาดูได้ยากในปัจจุบัน ในวันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ จะมีสิ่งของมากมายและหลากหลายมาจำหน่ายภายในตลาดบางหลวง ได้แก่อาหาร หวาน-คาว กุ้ง ปลา ผักผลไม้สด ๆ และบริเวณทำน้ำท่าจีนยังมีบริการล่องเรือชมแม่น้ำท่าจีน ชมวิถีชีวิต ชมธรรมชาติ และทำบุญยังวัดต่าง ๆ ที่ติดกับตลาดบางหลวง เช่น วัดบางหลวง ฯลฯ ผู้นำชุมชนร่วมปรึกษากัน ต้องการให้ตลาดบางหลวง เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และต้องการให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวขึ้นชื่อทางด้านอาหาร เมื่อประมาณ 2-3 ปีที่ผ่านมาตลาดบางหลวงเริ่มเป็นที่รู้จักของประชาชนมากขึ้น สื่อต่าง ๆ เดินทางมาทำข่าว สารคดีทางการท่องเที่ยว และโดยเฉพาะผู้ประกอบการภาพยนตร์ได้เลือกตลาดบางหลวงเป็นสถานที่ถ่ายทำละครโทรทัศน์หลายเรื่อง เช่น คมแฝก ฝนเหนือ คำข้า และบ้านก้านมะยม เป็นต้น จึงทำให้ตลาดบางหลวงเป็นที่รู้จักแพร่หลาย และมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ประมาณ 5,000-7,000 คนต่อสัปดาห์ ในปัจจุบันทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เก็บภาษีท้องถิ่นได้มากขึ้น ซึ่งสามารถนำเงินมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น สภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีสาธารณูปโภคพื้นฐานครบถ้วนพอสมควร มีการร่วมมือกับประชาชนท้องถิ่น ทั้งภาครัฐเอกชน ในการรักษาสิ่งแวดล้อม ทั้งในตัวตลาดและบริเวณริมแม่น้ำท่าจีน

การศึกษาถึงศักยภาพ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ของชุมชนตลาดบางหลวง พิจารณาจาก องค์ประกอบ 3 ประการ เป็นตัวชี้วัดศักยภาพ ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การเข้าถึงชุมชน และสิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชน จากการศึกษาทั้ง 3 ด้านสรุปได้ดังต่อไปนี้

1.1.2 สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

ตลาดบางหลวง มีความพร้อมหลายประการ เหมาะสมเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สรุปได้ คือ

1) **ศาสนสถาน** มีสถานที่ดึงดูดใจหลายแห่ง เช่น วัดบางหลวงเป็นวัดเก่าแก่อายุกว่า 130 ปี ศาลเจ้าแม่ทับทิม เป็นที่เคารพสักการะ ของชาวไทยเชื้อสายจีน โรงเจบัวนกกตึงมีอายุกว่า 110 ปี เป็นที่เคารพนับถือของชาวไทยเชื้อสายจีน ดันกำเนิดประเพณีแห่ธงฉลองตรุษจีน

2) **รูปแบบสถาปัตยกรรมของตัวตลาด** รูปแบบการก่อสร้าง ของตัวตลาด มีลักษณะเป็นห้องแถวติดกันเป็นบ้านไม้สองชั้นหันหน้าเข้าหากัน ตัวตลาดเป็นสถาปัตยกรรมสมัยรัชกาลที่ 5 ลักษณะเป็นห้องแถวไม้สองชั้น ปัจจุบันยังคงสภาพบรรยากาศตลาดเก่าไว้อย่างสมบูรณ์ที่สวยงามและเก่าแก่

3) **อาหาร** ตลาดบางหลวง เป็นแหล่งอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวชุมชนบางหลวงซึ่งแปลกและอร่อยจำนวนมาก ได้รับการกล่าวขานขนานนาม ว่า "เป็นดินแดนวัฒนธรรมไทยจีน ขนมหวาน อาหารอร่อย" ตลาดบางหลวงมีอาหารอร่อยทั้งคาว หวาน เป็นที่นิยมชื่นชอบต่อผู้ที่ได้ลิ้มรสชาติของอาหาร อาทิ เปียะสูตรจีนโบราณ ข้าวเกรียบปากหม้อ หมูสะเต๊ะ เป็ดพะโล้ ก๋วยจั๊บน้ำใส ก๋วยเตี๋ยวหมูตุ๋น ซุนเปียะทอด ขนมจีบ กาแฟสูตรโบราณ และยังมีขนมไทย ๆ ที่ทำใหม่ สดทุกวัน

4) **การชมวิถีชีวิต** ตลาดบางหลวง เหมาะแก่การเดินชมวิถีชีวิต ของผู้คนในการดำเนินชีวิต รูปแบบวิถีชีวิตของประชาชน บ้านเก่าเหล่าเต็งไม้ ดินแดนแห่งวัฒนธรรมไทย-จีน เช่น มีบ้านเก่าเล่าเรื่อง กำเนิดบ้านเก่าเหล่าเต็งไม้ ร้านถ้ายรูปโบราณ ร้านยาจีนโบราณ ร้านทองโบราณ สะพานแขวน โรงหนังเก่า เพรมน้ำ ล่องเรือชมวิถีชีวิตริมแม่น้ำท่าจีน

สำหรับประเพณีที่สำคัญของตลาดบางหลวง มีหลากหลายประเพณี และมีความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว สรุปได้ คือ

5) **ประเพณีแห่ธงฉลองเทศกาลตรุษจีนบางหลวง** เทศบาลตำบลบางหลวง ให้สภาวัฒนธรรมเทศบาลตำบลบางหลวง ร่วมกับ ชุมชน ทั้งหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน เทศบาลบางหลวง ชมรมฟื้นฟูวัฒนธรรมบางหลวง โรงเรียนเจียนหัว โรงเรียนวัดบางหลวง และโรงเรียนบางหลวงวิทยา จัดขึ้นในเทศกาลตรุษจีน กล่าวคือ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมซึ่ง ในอดีตชุมชนตลาดบางหลวง เป็นชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน รวมตัวกันเป็นแหล่งชุมชน แล้วประกอบอาชีพค้าขาย เพราะอยู่ติดกับแม่น้ำท่าจีน ในช่วงเทศกาลตรุษจีน ซึ่งถือเป็นเทศกาลปีใหม่ของชาวไทยเชื้อสายจีน มีกลุ่มคนจีน ได้จัดขบวนธงที่มีอักษรภาษาจีน ซึ่งเป็นคำมงคลต่าง ๆ 4 คำ อาทิ มั่งมีศรีสุข ร่ำรวยเงินทอง อายุมั่นขวัญยืน โชคดีมีสุข แห่รอบตลาด โดยมีบุตรหลานชาวบางหลวง แต่งชุดสีแดงสด

งดงาม เป็นผู้ถือธง ในขบวนแห่จะประกอบด้วยของมงคลต่าง ๆ เมื่อขบวนผ่านบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย มีการนำส้มซึ่งเป็นผลไม้มงคล มาอัญวยอวยพรแก่กันถือว่าเป็นสิริมงคลในเทศกาลขึ้นปีใหม่ ในปัจจุบันมีการอัญเชิญเจ้าแม่ทับทิม เทพเจ้าแห่งความเมตตา เทพเจ้าแห่งการคุ้มครองป้องกันภัย มาให้ประชาชนได้สักการะเพื่อเป็นสิริมงคล นอกจากนี้ยังมีการประกวดสาวงามที่ถือธง เป็นธิดาตรุษจีน เพิ่มสีสัน เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของตลาดบางหลวง

6) ประเพณีสงกรานต์ตลาดบางหลวง เทศบาลตำบลบางหลวง พร้อมด้วย สภาวัฒนธรรมเทศบาลตำบลบางหลวงร่วมกับชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในชุมชน จัดงาน "เย็นทั่วหล้ามหาสงกรานต์" โดยจัดให้มีกิจกรรมตักบาตรข้าวสาร อาหารแห้งพระสงฆ์ สามเณร และขบวนอัญเชิญ พระพุทธรูปสัมฤทธิ์ พร้อมด้วย ขบวนรถบุปผชาติ จากชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ แห่รอบชุมชน และตลาดบางหลวง เพื่อเป็นสิริมงคล และส่งเสริมการท่องเที่ยว ช่วงบ่าย มีกิจกรรม สรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ การแสดงต่างๆ บนเวที และรับประทานอาหารร่วมกัน มีการมอบของที่ระลึก ยาสามัญประจำบ้าน และประกวดผู้สูงอายุสุขภาพดี

7) ประเพณีแห่เทียนพรรษาตำบลบางหลวง แต่ละปีช่วงใกล้วันเข้าพรรษา เทศบาลตำบลบางหลวงร่วมกับชุมชนเทศบาล ชุมชนที่ 1-5 โรงเรียนวัดบางหลวง โรงเรียนบางหลวงวิทยา โรงเรียนเจียนหัว โรงเรียนวัดบางน้อยใน โรงเรียนบ้านลาดหลวง โรงเรียนวัดศิลามูล สถานีนีศาตร์ราษฎร์บางหลวง สถานีนอนามย์ตำบลบางหลวง วงโยธวาทิตโรงเรียนคงทองวิทยา โดยการนำรถต้นเทียน ที่ตกแต่งสวยงาม พร้อมริ้วขบวนต่าง ๆ จำนวน 10 รถต้นเทียน ในขบวนประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ กิจกรรมการแสดงบนเวที ขบวนแฟนซีต้านภัยเอดส์ และต้านยาเสพติด โดยนำเทียนไปถวายวัด อาทิ วัดบางหลวง วัดบางน้อยใน วัดราษฎร์สามัคคี วัดศิลามูล วัดถ้ำภูวนาราม สำนักสงฆ์ลาดหลวง

8) ประเพณีลอยกระทงตลาดบางหลวง เทศบาลตำบลบางหลวง ร่วมกับ สภาวัฒนธรรมเทศบาลตำบลบางหลวง หน่วยงาน องค์กร โรงเรียน ชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลบางหลวง และวัดบางหลวง ร่วมกันจัดงานประเพณีลอยกระทงตำบลบางหลวง จัดให้มีกิจกรรม ประกวดการขับร้องเพลงลูกทุ่ง การแข่งขันกีฬาพื้นบ้านทางน้ำ การประกวดกระทง และประกวดนางนพมาศ ปิดทองพระพุทธรูปบาทจำลอง มีรางวัลในการประกวด ขับร้องเพลงลูกทุ่ง และกระทง โดยมีคณะกรรมการผู้ทรงเกียรติ จากหลายสถาบัน หลายหน่วยงาน ให้เกียรติเป็นคณะกรรมการตัดสิน

1.1.3 การเข้าถึงตลาดบางหลวง

การท่องเที่ยวตลาดบางหลวง สามารถเดินทางได้หลายรูปแบบตามความพร้อม หรือความต้องการของนักท่องเที่ยว สรุปได้ คือ

1) การเดินทางจากกรุงเทพมหานคร ใช้เส้นทางถนนบรมราชชนนี แยกต่างระดับฉิมพลี เข้าเส้นทางวงแหวนรอบนอกกรุงเทพฯ ผ่านอำเภอบางบัวทอง (ตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี) หมายเลข 340 ถึงแยกนพวงศ์ เส้นทางบางเลน-ลาดหลุมแก้ว สาย 346 เข้าอำเภอบางเลน ใช้เส้นทางบางเลน-บางหลวง (สุชาติพัฒนา สาย3351) จากสนามหลวงถึงตลาดบางหลวงระยะทางประมาณ 75 กิโลเมตร

2) การเดินทางจากจังหวัดนครปฐม ใช้เส้นทางสายมาลัยแมน (นครปฐม-สุพรรณบุรี) ผ่านอำเภอกำแพงแสน ผ่านมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ผ่านทางเข้า โรงเรียนการบินกำแพงแสน กลับรถที่แยกเข้าท่าเสา เข้าถนนกระต๊อบ-บางหลวง (สาย 3231) อีก 15 กิโลเมตร ถึงตลาดบางหลวง ระยะทางรวม 55 กิโลเมตร

3) การเดินทางรถโดยสารประจำทาง การเดินทางจากสนามหลวงจะมีรถตู้โดยสารสนามหลวง-บางหลวง ค่าโดยสาร 80 บาท จะมีรถออกทุก ๆ 45 นาที คันแรกออกจากสนามหลวง เวลา 06:40 น. และคันสุดท้าย ออกจากบางหลวงเวลา 16.45 น.

4) การเดินทางจากนครปฐม รถโดยสารประจำทาง สายนครปฐม-วัดไผ่โรงวัว ค่าโดยสาร 35 บาท ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1.45 ชั่วโมง

5) การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวจากทุกภาคของประเทศ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดบางหลวง ได้หลายทิศทาง มีถนนลาดยางเข้าถึง และเส้นทางคมนาคมสะดวก

1.1.4 สิ่งอำนวยความสะดวก

สิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดบางหลวง พอสรุปได้ดังนี้

1) ด้านความปลอดภัย ชุมชนตลาดบางหลวง มีสถานีตำรวจภูธร และมีเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยดูแลความปลอดภัยตลอดจนทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว

2) สถานที่จอดรถ ตลาดบางหลวงมีได้จัดสถานที่จอดรถไว้บริการ โดยไม่เก็บค่าบริการ

3) **สาธารณูปโภคพื้นฐาน** ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น ของการดำรงชีวิต เช่นน้ำประปา ไฟฟ้า ตลาดบางหลวงมีการจัดการสาธารณูปโภคพื้นฐานไว้รองรับให้กับประชาชนอย่างเพียงพอ

4) **โทรศัพท์สาธารณะ** ตลาดบางหลวง มีโทรศัพท์สาธารณะหลายจุด แต่ผู้ศึกษาคิดว่ายังไม่เพียงพอต่อการให้บริการของนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในแต่ละปี

5) **ห้องน้ำและห้องสุขาสาธารณะ** ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ควรมีไว้บริการนักท่องเที่ยว ยิ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงยิ่งจะต้องคำนึงถึงให้มาก ตลาดบางหลวงมีห้องสุขาและห้องน้ำไว้บริการนักท่องเที่ยวพอสมควร แต่คิดว่าควรจะต้องมีเพิ่มให้มากกว่าในปัจจุบัน จากการสังเกตของผู้ศึกษา ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวมาถึงตลาดบางหลวงในเวลาพร้อม ๆ กันหรือใกล้เคียงกันนักท่องเที่ยวจะต้องรอคิวเพื่อเข้าห้องสุขากันนานพอสมควร

6) **ทางเดินภายในแหล่งท่องเที่ยว** ตลาดบางหลวง ได้จัดทำทางเดินไว้สำหรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี พื้นที่ขายสินค้าไม่ล้นออกมาจึงดูสวยงามและเป็นระเบียบ นักท่องเที่ยวสะดวกในการเดินชมตลาดหรือเลือกซื้อสินค้าได้อย่างสบายใจ

7) **เครื่องฝาก - ถอนเงินอัตโนมัติ** ตลาดบางหลวง มีเครื่องฝาก-ถอนเงินอัตโนมัติอยู่แล้ว แต่ถ้ามีจุดให้บริการมากกว่านี้ ก็จะเป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวและประชาชนในชุมชนด้วย

8) **สถานที่นั่งพักผ่อน** คือจุดพักเหนื่อย สำหรับนักท่องเที่ยว เวลาเดินชมตลาดหรือเดินซื้อสินค้า ตลาดบางหลวง มีแฟรมน้ำไว้ให้นักท่องเที่ยวไว้พักผ่อนหย่อนใจแล้ว มีพื้นที่กว้างขวางเพียงพอ แต่ถ้าจะจัดบริการเพิ่มเติมในบริเวณตรอกหรือซอยของตลาดก็จะเป็นการดีเพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว

9) **ที่พักนักท่องเที่ยว** หมายถึง ที่พักค้างคืนสำหรับนักท่องเที่ยว จากการที่ได้ไปสำรวจพื้นที่ ผู้ศึกษายังไม่พบสถานที่พักแรมค้างคืนไว้ให้บริการนักท่องเที่ยว แต่ตลาดบางหลวงอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก การทำธุรกิจที่พักค้างคืนอาจไม่คุ้มค่าในการลงทุน เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางไป-กลับภายในวันเดียว อนาคตเมื่อตลาดบางหลวงเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวมากขึ้น สถานที่พักอาจจำเป็นสำหรับผู้เดินทางมาไกลจากภาคต่าง ๆ ของประเทศหรือนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

2. การอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษา สำรวจ วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อจัดทำคู่มือท่องเที่ยวตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม” ผลการศึกษาวิจัยทำให้ทราบว่าตลาดบางหลวงมีความเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จึงได้นำผลสรุปที่ได้มาอภิปรายผลครั้งนี้ โดยผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎีๆ มาช่วยในการอภิปราย ได้แก่ แนวคิดทางวัฒนธรรม แนวคิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยใช้แนวคิด ทฤษฎี รวมถึงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ที่ได้รวบรวมไว้มาเป็นแนวคิดเปรียบเทียบในการอภิปราย ดังต่อไปนี้

2.1 การศึกษาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

1) บริบทชุมชน การจัดตลาดบางหลวงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (2540) กล่าวว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่น และย้อนกลับมามองตนเองอย่างเข้าใจ ความเกี่ยวพันของสรรพสิ่งในโลกที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นในการพัฒนาด้านภูมิปัญญาสร้างสรรค์ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่มีการซื้อขายวัฒนธรรมและชีวิตผู้คน และสอดคล้องกับ มนัส สุวรรณ และคณะ (2544) ซึ่งได้ให้ความหมายของแหล่งท่องเที่ยวประเภท ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีว่า หมายถึง แหล่งท่องเที่ยว หรือทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะและขนบธรรมเนียมที่ได้รับการสืบทอดกันมา

2) สิ่งดึงดูดใจ ตลาดบางหลวงมีสิ่งดึงดูดใจ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจ หรือต้องการมาเที่ยวทางวัฒนธรรม มีหลายประการ จากผลการศึกษา การเที่ยวชมวิถีชีวิตและการเที่ยวชมทัศนียภาพริมแม่น้ำของชาวบ้านที่มีการใช้เรือเป็นยานพาหนะเพื่อสัญจรในดำรงชีวิต จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวเดินทางมาเพื่อชมสถาปัตยกรรมของตัวตลาดบางหลวง ชมวิถีชีวิตของชุมชน และซื้ออาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดเกี่ยวกับเรื่ององค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ของ พวงบุหงา ภูมิพานิช (2539) ซึ่งเห็นว่า วิถีชีวิต อาหาร พืช ผัก ผลไม้ เป็นสิ่งดึงดูดใจอย่างหนึ่ง ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว ปัจจุบันตลาดบางหลวงมีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวทางเรือ เพื่อไปดูวิถีชีวิตชาวบ้านที่อยู่ริมน้ำ ชมนกค่างควแม่ไก่ และชื่นชมธรรมชาติ

ศาสนสถานของตลาดบางหลวง ได้แก่ วัดบางหลวง โรงเจบ้านฮกต้ง ศาลเจ้าแม่ทับทิม มีอายุเก่าแก่ เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญทางจิตใจของชาวบ้านและชุมตลาดบางหลวง ทางวัดบางหลวงและเทศบาลตำบลบางหลวง จัดให้มีการทำบุญ ไหว้พระ การบริจาคทาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง องค์ประกอบเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของ วินิจ วีระยางกูร (2532) ซึ่งเห็นว่าเป็น

ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ที่มีกิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณี ที่สะท้อนให้เห็นถึง อารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวสนใจ ที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวและทำบุญไหว้พระ บริจาคทาน เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว

3) การเข้าถึง ตลาดบางหลวง สามารถเข้าถึงได้หลายเส้นทาง ทั้งเดินทางด้วยรถส่วนตัว และรถยนต์โดยสารสาธารณะ การเดินทางสะดวกเพราะถนนเป็นราดยางตลอด จากการศึกษาพบว่าสอดคล้องกับ มัลลิกา ศิริพิศ (2542) ที่กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวเป็นศูนย์รวมสิ่งที่น่าสนใจนักท่องเที่ยวต้องการจึงจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวทุกประเภท ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว การเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวและการคมนาคมขนส่ง เป็นการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว และภายในแหล่งท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมต่อระหว่างแหล่งท่องเที่ยวอื่น รวมถึงการจัดบริการรับส่งในบริเวณที่พักนักท่องเที่ยว บริการเกื้อหนุนและโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

สภาระหว่างชาติว่าด้วย อนุสรณ์สถานและแหล่งท่องเที่ยว หรือ ที่เรียกว่า ไอคอมอส (ICOMOS) ซึ่งเป็นหน่วยงานเอกชนที่ช่วยยูเนสโกพิจารณาตัดสินแหล่งต่าง ๆ เข้าบัญชีมรดกโลก ได้ให้ข้อสังเกตว่า นักท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้น จะเป็นผู้พร้อมจ่ายค่าบริการต่าง ๆ มากกว่าและในอัตราที่มากกว่านักท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไป ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการพักอาศัยซึ่งจะพินิจพิเคราะห์เรื่องความสะดวกสบายเรียบร้อยมากกว่าราคา หรือการเดินทางด้วยพาหนะดี ๆ อาหารดี ๆ สินค้าที่ระลึกฝีมือดีที่มีเอกลักษณ์เพื่อเป็นอนุสรณ์ของประสบการณ์ หรือของแจกญาติมิตรที่บ้าน สิ่งสำคัญที่สุดคือ นักท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นมักเป็นผู้รู้ มีอายุ และประสบการณ์ชีวิตมากแล้ว จึงให้ความสนใจต่อผลกระทบทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของสถานที่เขาเข้าไปเยี่ยมชม

4) สิ่งอำนวยความสะดวก ตลาดบางหลวง มีสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับนักท่องเที่ยวค่อนข้างมากและเพียงพอ อาจจะมีเพียงบางสิ่งบางอย่างเท่านั้น ที่ยังต้องปรับปรุงเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น เช่น ห้องน้ำสาธารณะ ผู้ศึกษาคิดว่าควรเพิ่มจำนวนห้องให้มากขึ้น ป้ายบอกเส้นทางเดิน แพนผังหรือแผนที่แหล่งท่องเที่ยวควรเพิ่มจุดให้บริการให้มากขึ้น ที่นั่งพักชั่วคราวบริเวณทางเดินของตลาด สำหรับผู้สูงอายุหรือเด็ก ๆ ป้ายบอกข้อควรระวัง หรือเตือนภัยต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดด้านองค์ประกอบเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของ วินิจ วิจารณ์ (2532) ที่กล่าวว่า สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้สถานที่ท่องเที่ยว นั้น อยู่ในความนิยมของนักท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม ที่พัก สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ จำนวนร้านค้า ระบบไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์

5) วัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญของชุมชนตลาดบางหลวง ตลาดบางหลวง มีความเหมาะสม ที่จะจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพราะมีวัฒนธรรมประเพณีที่ดี และหลากหลาย ควรค่าแก่การศึกษา ส่งเสริมอนุรักษ์ไว้ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ยั่งยืน และให้เป็นมรดกตกทอด ผู้คนรุ่นหลังต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ Swarbrooke (2000) ชาลวีย์ เกษตรศิริ (2540) และบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการเดินทางเพื่อศึกษาและเรียนรู้ถึงวิถีทางการดำเนินชีวิต โบราณคดี สถานที่ต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยเกี่ยวเนื่องกับความเป็นอยู่ของสังคม ประวัติศาสตร์ ศิลปะ เทศกาลงานประเพณีต่าง ๆ ทั้งที่มีมานานแล้วและที่จัดขึ้นเป็นการเฉพาะ เป็นการท่องเที่ยวที่เน้น ในการพัฒนาด้านภูมิปัญญา สร้างสรรค์ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่มีการซื้อขายวัฒนธรรมและชีวิตผู้คน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษา

จากการที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษา สํารวจ วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อจัดทำคู่มือท่องเที่ยวตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม” ผู้ศึกษาเห็นว่า ตลาดบางหลวงเป็นสถานที่เหมาะสม กับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลายด้าน โดยเฉพาะ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวทางน้ำ หรือทางเรือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า ตลาดบางหลวง มีความพร้อมที่จะพัฒนา ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงได้ ถ้าผู้นำชุมชน เทศบาล คณะกรรมการชุมชน กรรมการหมู่บ้าน และที่สำคัญประชาชนในชุมชน มีความตั้งใจและร่วมมือกันอย่างจริงจังในการพัฒนา จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ประชาชนท้องถิ่นทุกกลุ่ม ทุกเครือข่าย ทุกหมู่บ้าน ทุกชุมชน ร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแผนงานเสนอนโยบายในการพัฒนา หรือการจัดกิจกรรมให้มากขึ้นกว่าเดิม
2. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐและเอกชนพร้อมทั้งประชาชนทั่วไป ควรร่วมมือร่วมใจกัน จัดให้มีการบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งผู้ศึกษาคิดว่า จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำสาธารณะ สถานที่จอดรถ โทรศัพท์สาธารณะ ศูนย์บริการข้อมูล การท่องเที่ยว ป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยว การดูแลความปลอดภัย แผนที่แหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ

3. ควรจัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ มีระบบที่ชัดเจน จะเป็นการจัดตั้งจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชนหรือโดยความร่วมมือของชุมชน

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการทำการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อผู้สนใจหรืออาจจะเป็นประโยชน์ของชุมชนต่อไป ดังนี้

1. การศึกษาเรื่อง ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของตลาดบางหลวง
2. การศึกษาเรื่อง เจตคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวตลาดบางหลวง
3. การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาตลาดบางหลวง ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

อย่างยั่งยืน

